

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2013**

**Wytyczne dotyczące przygotowania
Studium Wykonalności
dla projektów ubiegających się o dofinansowanie
z Regionalnego Programu Operacyjnego
dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego
na lata 2007-2013
w zakresie infrastruktury drogowej**

Projekt

Toruń, marzec 2008

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE**

**EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

Spis treści

Wstęp	3
1. Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie	4
2. Definicja projektu	4
3. Charakterystyka projektu	4
3.1. Podstawowe informacje	4
3.1.1. Tytuł projektu	4
3.1.2. Lokalizacja projektu	4
3.2. Polityka rządowa, regionalna i lokalna.	5
3.3. Analiza otoczenia społeczno – gospodarczego projektu	5
3.4. Zidentyfikowane problemy	6
3.5. Logika interwencji	6
3.5.1. Cel ogólny (oddziaływanie) projektu	6
3.5.2. Produkty i rezultaty (cele szczegółowe) wraz z metodologią ich monitoringu	6
3.5.3. Komplementarność projektu z innymi działaniami	8
3.6. Analiza instytucjonalna	8
3.6.1. Podstawowe informacje o podmiocie wdrażającym projekt	8
3.6.2. Beneficjenci projektu	8
3.6.3. Wykonalność instytucjonalna projektu	8
3.6.4. Trwałość projektu, zarządzanie projektem.	9
3.7. Analiza prawna wykonalności projektu	9
3.8. Promocja projektu	9
3.9. Plan wdrożenia przedsięwzięcia	9
4. Analiza wariantowa	10
5. Analiza techniczna	10
6. Analizy specyficzne dla sektora – analizy ruchowe	10
7. Analiza finansowa	11
8. Analiza ekonomiczna	11
8.1 Analiza kosztów i korzyści	12
8.2 Analiza wielokryterialna	13
8.3 Analiza metodą uproszczoną	13
9. Analiza wrażliwości i ryzyka	14
10. Analiza oddziaływania na środowisko	14

Wstęp

Celem wytycznych jest ujednolicenie zasad przygotowywania Studiów Wykonalności dla inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej, realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Studium Wykonalności jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku aplikacyjnego. Informacje podane w Studium powinny być zgodne z danymi zawartymi we wniosku. Dokument ten powinien wskazać optymalny zakres projektu realizowanego przy najkorzystniejszym rozwiązaniu technicznym oraz pokazać jego zasadność, w szczególności pod względem finansowym, instytucjonalnym, prawnym i środowiskowym. Opracowanie ma także wykazać zgodność przyjętych rozwiązań z dokumentami programowymi, politykami UE i krajowymi oraz wskazać znaczenie projektu dla społeczności lokalnej i regionu.

Pomocne dokumenty:

- Analiza kosztów i korzyści projektów w sektorze transportu „Niebieska Księga”. Metodyka sporządzania analiz dla projektów realizowanych w Polsce, współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej. Podręcznik dla beneficjentów.
- Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (MRR/H/14(1)09/2007).
- Wytyczne dotyczące metodologii przeprowadzania analizy kosztów i korzyści. Metodologiczne dokumenty robocze. DOKUMENT ROBOCZY NR 4.

1. Wnioski z przeprowadzonej analizy – podsumowanie

Rozdział ten powinien zawierać wszystkie najważniejsze informacje na temat projektu, którego dotyczy opracowanie. Zalecane jest zaprezentowanie:

- przedmiotu projektu;
- informacji podstawowych (beneficjent, tytuł, skrócony opis, lokalizacja, zgodność z celami RPO WK-P oraz innymi znaczącymi dokumentami z zakresu rozwoju transportu, podstawowe wnioski z analizy otoczenia przedsięwzięcia);
- głównych problemów;
- logiki interwencji (cele, wskaźniki);
- wykonalności i trwałości projektu;
- wykonalności technicznej przyjętych rozwiązań;
- kosztów inwestycyjnych i struktury finansowania;
- wyników analizy finansowej i ekonomicznej;
- wniosków z analizy oddziaływania na środowisko.

Rozdział ten powinien w prostym do zrozumienia, przez osoby bez przygotowania technicznego, języku omówić podstawowe wyniki studium.

2. Definicja projektu

W rozdziale tym należy przedstawić zwięźle i jednoznacznie przedmiot i zakres projektu. Z rozdziału tego musi jednoznacznie wynikać jakie działania będą realizowane w ramach projektu.

(Punkty 1 i 2 - maksymalnie 2 strony tekstu znormalizowanego)

3. Charakterystyka projektu

3.1. Podstawowe informacje

3.1.1. Tytuł projektu

Tytuł projektu powinien być możliwie krótki, zwięzły i oddający charakter projektu. Należy zwrócić uwagę na to, aby tytuł projektu był zgodny z pozostałą dokumentacją dotyczącą projektu.

3.1.2. Lokalizacja projektu

Lokalizacja projektu powinna zostać określona w możliwie najbardziej szczegółowy sposób poprzez podanie nazwy powiatu, gminy, miejscowości, gdzie lokalizowany jest projekt.

Należy również wskazać powiązania planowanej inwestycji z istniejącym, bądź planowanym układem komunikacyjnym.

3.2. Polityka rządowa, regionalna i lokalna.

W tej części dokumentu należy wykazać zgodność projektu z polityką krajową, regionalną i lokalną w zakresie rozwoju transportu. Rozdział ten musi wskazać jednoznacznie zgodność projektu z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 -2013. Wymagane jest również wyszczególnienie dokumentów strategicznych poprzez wskazanie spójności projektu z istniejącymi planami rozwoju i studiami uwarunkowań, strategiami rozwoju transportu, planami rozwoju lokalnego, strategią województwa, powiatu, gminy itd. W punkcie tym należy przede wszystkim wykazać powiązanie projektu z celami wymienionymi w dokumentach strategicznych poprzez wskazanie odpowiednich zapisów i uzasadnienie powiązań oraz wpływ projektu na polityki horyzontalne.

3.3. Analiza otoczenia społeczno – gospodarczego projektu

W rozdziale tym należy wskazać kluczowe cechy danego terenu, na tyle dokładnie, żeby zrozumieć jakie problemy ma rozwiązać realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej.

- *Określenie i charakterystyka bezpośredniego otoczenia projektu*
- *Otoczenie społeczne* – należy podać podstawowe dane demograficzne dotyczące obszaru wraz z prognozami; zidentyfikować ewentualne problemy lub przewagi w aspekcie społecznym obszaru na tle regionu. Wskazane jest określenie potrzeb mieszkańców w zakresie kierunków przemieszczania się – w kontekście dojazdu do miejsc pracy, szkół, centrum regionu / powiatu / gminy oraz dostępności urzędów, usług, centrów kulturalno-rozrywkowych, obiektów turystycznych, itp.
- *Infrastruktura techniczna* – należy scharakteryzować poziom podstawowej infrastruktury technicznej w obszarze realizacji projektu. Szczególnie dokładnie należy scharakteryzować stan rozwoju infrastruktury drogowej na danym terenie. Należy przedstawić opis obecnego układu komunikacyjnego na obszarze oddziaływania projektu - jak wygląda połączenie z innymi ośrodkami w skali lokalnej / regionalnej / krajowej, niedogodności i problemy dla mieszkańców / podmiotów gospodarczych / turystów wynikające ze stanu infrastruktury drogowej.
- *Infrastruktura społeczna* - należy scharakteryzować poziom rozwoju podstawowej infrastruktury społecznej w obszarze realizacji projektu.
- *Otoczenie gospodarcze* – wskazać charakter, strukturę i skalę działalności gospodarczej w regionie; zidentyfikować ewentualne problemy lub szanse. Należy określić profil obszaru

(rolniczy, przemysłowy, turystyczny, miejski itp.) oraz udział przedsiębiorstw w tworzeniu lokalnego / regionalnego rynku pracy.

- *Potencjał obszaru* – należy wskazać cechy obszaru, świadczące o jego potencjale, specyfice, unikalności, które mogą zostać wykorzystane lub umocnione poprzez realizację inwestycji; należy podać inne znaczące informacje o obszarze oddziaływania inwestycji.

3.4. Zidentyfikowane problemy

W tej części studium wykonalności należy określić najpoważniejsze, zidentyfikowane w toku analizy otoczenia społeczno-gospodarczego oraz strategicznych założeń rozwoju, problemy występujące na danym terenie/w danym sektorze. Należy następnie określić te problemy, które projekt ma rozwiązać lub przyczynić się do ich rozwiązania, wraz z uzasadnieniem wyboru.

3.5. Logika interwencji

Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy występujące na danym terenie/w danym sektorze jest realizowany przez Beneficjenta projekt. Logika interwencji obrazuje logikę powiązania celów projektu, jego produktów oraz podejmowanych działań w spójną całość. W punkcie tym należy pokazać, w jaki sposób działania zaplanowane w ramach projektu, realizujące założone przez Beneficjenta cele, przekładają się na likwidację lub ograniczenie zidentyfikowanych problemów.

3.5.1. Cel ogólny (oddziaływanie) projektu

Długofalowe konsekwencje zrealizowanego produktu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów końcowych. W tym punkcie należy opisać długoterminowe korzyści, jakie zostaną osiągnięte w danym sektorze/miejscowości w wyniku realizacji inwestycji.

Projekty z zakresu infrastruktury drogowej powinny przyczyniać się do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu oraz redukcji liczby wypadków.

3.5.2. Produkty i rezultaty (cele szczegółowe) wraz z metodologią ich monitoringu

Produkt – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (długość drogi, zwiększona nośność mostu).

Wskaźniki produktu

Rozdział ten powinien zawierać tabelaryczną prezentację wskaźników produktu. Przy określaniu wskaźników produktu należy stosować następujące założenia:

- wskaźniki produktu muszą być przedstawiane narastająco;
- wartości bazowe powinny być mierzone w chwili przygotowywania wniosku o dofinansowanie;
- w kolejnych kolumnach należy przedstawić zakładany przyrost osiągania wskaźników w danym roku. Pomiar wartości docelowych powinien być dokonywany w momencie zakończenia rzeczowej realizacji projektu, natomiast w przypadku inwestycji wieloetapowych po ukończeniu każdego z etapów;
- wskaźniki produktu muszą zostać podane dla lat realizacji działań inwestycyjnych założonych w harmonogramie projektu.

Rezultaty można zdefiniować jako korzyści, jakie wynikną dla beneficjenta bezpośrednio po zakończeniu projektu w związku ze zrealizowanymi działaniami, tj. dostarczonymi mu usługami/dostawami materialnymi/inwestycjami.

Wskaźniki rezultatu

Rozdział ten powinien zawierać tabelaryczną prezentację wskaźników rezultatu. Przy określaniu wskaźników rezultatu należy stosować następujące założenia:

- wskaźniki rezultatu muszą być prezentowane w odniesieniu do wartości bazowych mierzonych w czasie przygotowywania wniosku o dofinansowanie;
- dla projektu inwestycyjnego wskaźniki rezultatu muszą zostać określone wg stanu po oddaniu do użytku infrastruktury powstałej w ramach projektu; w przypadku projektów realizowanych na przestrzeni kilku lat, wskaźniki rezultatów mogą się pojawić w trakcie realizacji projektu po zakończeniu realizacji poszczególnych etapów projektu (otrzymaniu produktu).

W punkcie tym należy również opisać metodologię monitoringu każdego z wybranych wskaźników produktu/rezultatu, w tym częstotliwość pozyskiwania danych pomiarowych (w trakcie i/lub po zakończeniu realizacji projektu) oraz podmiot(y) odpowiedzialny(e) za przeprowadzenie monitoringu.

Wnioskodawca dokonuje wyboru wskaźników z Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13) stanowiącej załącznik nr 3 do wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej. Ewentualnie możliwe jest dodatkowo zaproponowanie własnych wskaźników.

3.5.3. Komplementarność projektu z innymi działaniami

Potencjalny projekt zgłaszany do dofinansowania może stanowić element szerszego przedsięwzięcia. W punkcie tym należy przedstawić działania komplementarne. Dotyczy to zarówno powiązań z projektami realizowanymi z dowolnych środków, które w jakikolwiek sposób są komplementarne z proponowanym projektem lub mogą mieć jakikolwiek wpływ na jego realizację.

Komplementarność może także dotyczyć projektów realizowanych przez inne podmioty. Analizę komplementarności należy rozpatrywać w kontekście projektów już realizowanych lub też będących w trakcie realizacji.

Najbardziej istotne jest odniesienie do działań z zakresu rozwoju infrastruktury drogowej i transportu publicznego.

3.6. Analiza instytucjonalna

3.6.1. Podstawowe informacje o podmiocie wdrażającym projekt

Należy podać nazwę, dane adresowe, formę prawną, rodzaj prowadzonej działalności. Informacje powinny być zgodne z danymi zawartymi we wniosku o dofinansowanie.

3.6.2. Beneficjenci projektu

Należy wskazać beneficjenta projektu. Beneficjent to podmiot, który jest stroną umowy o dofinansowanie realizacji projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Należy również określić kto będzie właścicielem majątku powstałego w wyniku realizacji projektu i kto będzie nim zarządzał.

3.6.3. Wykonalność instytucjonalna projektu

Należy opisać sposób, w jaki zostanie przeprowadzone przygotowanie i realizacja inwestycji oraz udowodnić, iż przyjęte rozwiązanie doprowadzi do zakończenia działań inwestycyjnych zgodnie z harmonogramem.

W szczególności rozdział ten powinien zawierać:

- opis stanu aktualnego instytucji wdrażającej projekt; jej krótką charakterystykę i analizę, w tym określenie procedur związanych z wdrażaniem;
- określenie ewentualnych innych organizacji zaangażowanych we wdrażanie projektu oraz ich powiązania z beneficjentem;
- zakres działań koniecznych do realizacji przez poszczególne podmioty i zakres odpowiedzialności podmiotów zaangażowanych we wdrażanie projektu;

- określenie liczby kontraktów w ilu będzie realizowany projekt oraz sposób wyboru wykonawców robót i usług oraz dostawców;
- wskazanie ewentualnych innych działań, które powinny wypełnić inne organizacje w celu wykonania produktów, otrzymania rezultatów oraz osiągnięcia celów;
- wskazanie źródeł finansowania działań związanych z realizacją projektu;
- identyfikację zagrożeń związanych z wykonalnością instytucjonalną projektu.

3.6.4. Trwałość projektu, zarządzanie projektem.

W rozdziale tym należy wskazać w jaki sposób zostanie zapewniona prawidłowa eksploatacja majątku powstałego w ramach projektu. Należy wskazać instytucję odpowiedzialną za zarządzanie projektem w okresie co najmniej 5 lat od rozliczenia finansowego projektu, (określając sposób finansowania kosztów związanych z utrzymaniem i eksploatacją inwestycji). Zgodnie z art. 57 pkt 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. należy wykazać, że pozostaną zachowane cele projektu, projekt nie ulegnie modyfikacji spowodowanej zmianą charakteru własności powstałej infrastruktury albo zaprzestaniem działalności.

3.7. Analiza prawna wykonalności projektu

Należy opisać kwestie prawne związane z realizacją projektu. W części tej powinna znaleźć się informacja dotycząca własności/dostępności gruntu/obiektów - gdzie będzie realizowany projekt. Powinno się również określić stopień przygotowania projektu do realizacji pod względem prawnym – zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, decyzje i pozwolenia wymagane w celu zapewnienia realizacji inwestycji i eksploatacji powstałej infrastruktury.

3.8. Promocja projektu

W tej części dokumentu należy przedstawić krótki opis działań promocyjnych unijnego źródła dofinansowania zgodnie z obowiązującymi wytycznymi w tym zakresie. Należy również przedstawić planowany budżet tych działań i harmonogram ich realizacji.

3.9. Plan wdrożenia przedsięwzięcia

Należy opisać, w jaki sposób będzie wdrażany projekt. Między innymi trzeba opisać, kto będzie odpowiedzialny za wdrożenie, w jaki sposób zostanie sfinansowana praca komórki

odpowiedzialnej za wdrożenie.

Należy ponadto przedstawić harmonogram wdrożenia projektu. Harmonogram musi uwzględniać wszystkie etapy realizacji projektu: prace przygotowawcze, projektowe (jeśli dotyczy), uzyskanie wymaganych zezwoleń oraz postępowanie przetargowe i realizację projektu. Harmonogram powinien zostać przedstawiony w ujęciu kwartalnym.

(Punkt 3 - maksymalnie 12 stron tekstu znormalizowanego)

4. Analiza wariantowa

W punkcie tym należy wskazać czy istnieją alternatywne niż przyjęte w projekcie warianty rozwiązania danej sytuacji problemowej. Jeśli istnieją alternatywne warianty należy dokonać ich analizy, z której wynikać powinno, który wariant jest najodpowiedniejszy z punktu widzenia zarówno kosztów i potrzeb odbiorców. Analiza ta powinna wykazywać spójność z analizą finansową oraz ekonomiczno- społeczną projektu. W przypadku braku alternatywnych rozwiązań należy dokonać analizy skutków „wariantu 0” czyli pozostawienia sytuacji bez zmian.

5. Analiza techniczna

Analiza techniczna powinna wykazać, że wybrany wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze rozwiązanie spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań pod względem wykonalności technicznej, kosztów, potrzeb odbiorców oraz zgodności z obowiązującymi normami prawnymi.

Wymagane jest wskazanie powiązań pomiędzy wybranym rozwiązaniem technicznym a planowanymi efektami zmierzającymi do osiągnięcia celów projektu.

(Punkty 4 i 5 - maksymalnie 1 strona tekstu znormalizowanego)

6. Analizy specyficzne dla sektora – analizy ruchowe

Kluczowe znaczenie dla przygotowania i oceny projektów infrastruktury drogowej mają prognozy ruchu. To od nich, obok oszacowania kosztów inwestycyjnych, zależy wynik analizy ekonomicznej. Celem prognozy ruchu jest dostarczenie danych do: wymiarowania nawierzchni, projektowania geometrii poszczególnych elementów drogi, ustalania typów i konstrukcji obiektów, projektowania urządzeń sterowania ruchem, analiz bezpieczeństwa ruchu, ocen oddziaływania na środowisko i analiz efektywności ekonomicznej.

Istotne jest także to, że prognoza musi być wykonana dla wariantu odniesienia, czyli wariantu zakładającego, że analizowana inwestycja nie będzie realizowana oraz dla wszystkich określonych w studium wykonalności wariantów realizacji inwestycji.

Podstawą do wykonania i weryfikacji prognozy ruchu jest określenie istniejących parametrów ruchu (natężenia, prędkości, czasu podróży itp.). W tym celu należy wykorzystywać dostępne dane o ruchu, w tym dane z Generalnego Pomiaru Ruchu, dane z automatycznych stacji pomiarowych i innych dostępnych pomiarów realizowanych na potrzeby innych inwestycji, uzupełnione o własne pomiary ruchu przeprowadzone w obszarze oddziaływania analizowanej inwestycji.

W celu wykonania analizy należy posłużyć się zasadami prognozowania ruchu drogowego opracowanymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

(Punkt 6 - maksymalnie 1 strona tekstu znormalizowanego)

7. Analiza finansowa

Zasady przeprowadzania analizy finansowej ujęte są w wydanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (MRR/H/14(1)09/2007). Na potrzeby analizy należy przyjąć okres odniesienia 25 lat, licząc od roku poniesienia pierwszych wydatków związanych z faktyczną realizacją projektu.

Zgodnie z wytycznymi, w przypadku projektów nie generujących dochodu nie stosuje się metody luki w finansowaniu dla ustalenia poziomu dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej.

8. Analiza ekonomiczna

Sporządzenie analizy ekonomicznej jest wymogiem stawianym dla projektów infrastrukturalnych dofinansowywanych z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności. Wymóg ten jest zawarty w rozporządzeniach ustanawiających te fundusze.

Analiza ekonomiczna m.in. powinna wykazać: jakie efekty dla społeczeństwa zostaną wygenerowane przez projekt i odnieść je do niezbędnych nakładów inwestycyjnych.

Do przeprowadzenia analizy ekonomicznej można wykorzystać trzy podstawowe metody:

- Analiza kosztów i korzyści (CBA cost-benefits-analysis),
- Analiza wielokryterialna,
- Analiza uproszczona.

W przypadku projektów, których całkowity koszt realizacji wynosi powyżej 5 mln euro Beneficjent będzie zobowiązany do przygotowania analizy kosztów i korzyści metodą CBA (cost-benefits-analysis). Dla projektów z przedziału od 1 mln Euro do 5 mln euro Beneficjent będzie zobowiązany do przeprowadzenia analizy ekonomicznej metodą wielokryterialną (kryteria opisowe wraz z oszacowaniem i podaniem skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). Natomiast dla projektów poniżej 1 mln euro Beneficjent będzie zobowiązany do przygotowania analizy ekonomicznej uproszczoną metodą wielokryterialną (analiza wielokryterialna bez potrzeby podawania skwantyfikowanych danych).

8.1 Analiza kosztów i korzyści

W przypadku dużych projektów obowiązkowe jest przeprowadzenie pełnej analizy kosztów i korzyści. Na ogół analizę kosztów i korzyści przeprowadza się w drodze przeprowadzenia analizy ekonomicznej, chyba że zmierzenie korzyści projektu w kategoriach pieniężnych nie jest możliwe.

Podstawą do przeprowadzenia analizy ekonomicznej są przepływy środków pieniężnych określone w analizie finansowej. Przy określeniu ekonomicznych wskaźników efektywności należy jednak dokonać niezbędnych korekt dotyczących:

- efektów fiskalnych (transferów),
- efektów zewnętrznych,
- przekształceń z cen rynkowych na ceny rozrachunkowe.

Korekty fiskalne polegają na skorygowaniu następujących pozycji:

1. odliczeniu podatków pośrednich od cen nakładów i produktów (np. podatek VAT, który w analizie finansowej jest uwzględniany w cenach, pod warunkiem, że nie podlega zwrotowi);
2. odliczeniu subwencji i wpłat, mających charakter wyłącznie przekazu pieniężnego – tzw. „czyste” płatności transferowe na rzecz osób fizycznych;
3. doliczenie do cen nakładów objętych analizą podatków bezpośrednich;
4. uwzględnieniu w cenie tych konkretnych podatków pośrednich / subwencji / dotacji, które mają za zadanie zmienić efekty zewnętrzne. Jednak należy pamiętać, aby w trakcie analizy nie liczyć ich podwójnie.

Korekta efektów zewnętrznych ma na celu ustalenie wartości negatywnych i pozytywnych skutków projektu (odpowiednio kosztów i korzyści zewnętrznych). Ponieważ efekty zewnętrzne, z samej definicji, następują bez pieniężnego przepływu, nie są one uwzględnione w analizie finansowej, w związku z czym muszą zostać oszacowane i wycenione.

Przekształcenie z cen rynkowych w ceny rozrachunkowe ma na celu uwzględnienie czynników mogących oderwać ceny od równowagi konkurencyjnej takich jak: niedoskonałości rynku, monopole, bariery handlowe, regulacje w zakresie prawa pracy itp. Przeliczenie cen rynkowych na ceny rozrachunkowe ma na celu zapewnienie, że te ostatnie będą odzwierciedlały koszt alternatywny wkładu w projekt oraz gotowość klienta do zapłaty za produkt końcowy. W celu dokonania oceny ekonomicznej projektu należy posłużyć się następującymi ekonomicznymi wskaźnikami efektywności:

- ekonomiczną wartością bieżącą netto (ENPV), która powinna być większa od zera;
- ekonomiczną stopą zwrotu (ERR), która powinna przewyższyć przyjętą stopę dyskontową;
- relacją korzyści do kosztów (B/C), która powinna być wyższa od jedności.

8.2 Analiza wielokryterialna

Analiza wielokryterialna stosowana jest jako metoda analizy ekonomicznej i stanowi uzupełnienie pozostałych analiz, w szczególności analiz kosztów i korzyści. Stosuje się ją do oceny inwestycji charakteryzujących się wielowymiarowymi efektami, w sytuacji gdy niemożliwym jest przeprowadzenie ich wyceny, gdyż np. jest zbyt czasochłonna lub kosztowna. Używana jest w celu alternatywnych projektów pod kątem korzyści społecznych. Analiza wielokryterialna rozpatruje jednocześnie różne cele społeczno – gospodarcze jakie projekt powinien spełniać, a których nie można włączyć do analizy finansowej i ekonomicznej i podaje ocenie stopień ich osiągnięcia w wyniku realizacji projektu. Do tych czynników zalicza się np.:

- poprawa istniejącej infrastruktury,
- redukcja liczby wypadków,
- zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów,
- zmniejszenie kosztów czasu pasażerów,
- zmniejszenie czasu pracy kierowców,
- zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko.

8.3 Analiza metodą uproszczoną

Analiza metoda uproszczona polega na przeprowadzeniu analizy jakościowej. Beneficjent powinien wymienić i opisać szczegółowo wszystkie istotne środowiskowe, ekonomiczne i społeczne skutki projektu bez kwantyfikowania ich wartości. Do takich istotnych skutków można zaliczyć:

- poprawa istniejącej infrastruktury,
- oszczędność czasu podróży,
- zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów,

- zmniejszenie kosztów czasu pasażerów,
- zmniejszenie czasu pracy kierowców,
- zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko.

9. Analiza wrażliwości i ryzyka

Zgodnie z wytycznymi w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (MRR/H/14(1)09/2007)
(Punkty 7,8,9 - maksymalnie 7 stron tekstu znormalizowanego)

10. Analiza oddziaływania na środowisko

W przypadku projektów dotyczących inwestycji, dla których wymagane jest sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko, należy przedstawić streszczenie tego dokumentu. W innym przypadku należy sporządzić krótką analizę wpływu planowanej inwestycji na poszczególne elementy środowiska naturalnego. W każdym przypadku należy określić wpływ realizowanej inwestycji na obszary „NATURA 2000”.

(maksymalnie 1 strona tekstu znormalizowanego)